

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

The Creative Leadership of School Administrators under
the Saraburi Secondary Educational Service Area Office

อิทธินันท์ พันธุ์แก้ว^{1*}, เฉลิมชัย หาญกล้า², ภัสยกร เลาสวัสดิกุล³
Itthinan Phankaew^{1*}, Chalermchai Hankla², Phatsayakorn Laosawasdikul³

Received: November 18, 2025 Revised: December 1, 2025 Accepted: December 16, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำนวน 301 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ภาพรวม ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.36) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพภาพรวมและ รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และขนาดของโรงเรียน ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

^{2, 3} อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

* Corresponding Author: Itthinan@ssps4.go.th

Abstract

This research aims 1) To study the creative leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office, Saraburi. 2) To compare the creative leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office, Saraburi, classified according to the status and size of the school, the sample group studied. Including 301 school administrators and teachers under the Saraburi Secondary Education Area Office. By stratified random sampling, the data collection tools were rating scale questionnaires with a reliability of 0.92. The statistics used for data analysis were percentage, mean, maximum, and standard deviation and (t-test).

Results of the study

1. The overall creative leadership of school administrators under the Saraburi Secondary Educational Service Area Office was at the highest level ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.36).
2. Results of the comparison of the level of opinions on creative leadership of school administrators under the Office of the Secondary Education Area, Saraburi Classification by overall status and by individual aspects statistically significant differences at the .05 level. School size showed statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: administrators, development guidelines, creative leadership

บทนำ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์หมายถึงการแสดงออกทางการบริหารของผู้นำที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากร โดยเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร นเรศ บุญช่วย (2553) นิยามว่า ผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติเชิงบวกต่อชีวิตและโลก เชื่อมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองและผู้อื่น พร้อมเผชิญและก้าวข้ามอุปสรรคต่างๆ ด้วยความคิดริเริ่มที่ยืดหยุ่นทั้งในด้านความคิดและการกระทำ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีสมดุลในชีวิต รู้จักพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และจิตวิญญาณ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550) ให้ความหมายว่าผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในภาวะผู้นำ คุณลักษณะเด่นคือความกล้าที่จะนำความเปลี่ยนแปลงและเผชิญความท้าทาย ด้วยวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สำหรับ (Dubrin, 1998 อ้างโดย รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือ ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุเป้าหมาย โดยนำกระบวนการใหม่ๆ มาใช้ในองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากรกล้าคิดนอกกรอบ กล้าตัดสินใจ และสร้างแนวทางใหม่ๆ ในการบริหารจัดการ รวมถึงปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและยืดหยุ่นมากขึ้น ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของงาน โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษา งานวิจัยหลายฉบับชี้ให้เห็นว่าภาวะดังกล่าวส่งผลสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ไปจนถึงระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ผู้นำนับเป็นหัวใจหลักที่รวมพลังของบุคลากรทั้งหมด โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติของระบบราชการ การมีผู้บริหารที่เข้มแข็ง กล้าหาญ อดทน และตั้งใจแก้ไขปัญหาย่อมเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่บุคลากร นำองค์กรไปในทิศทางที่ดีขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างยั่งยืน (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2556)

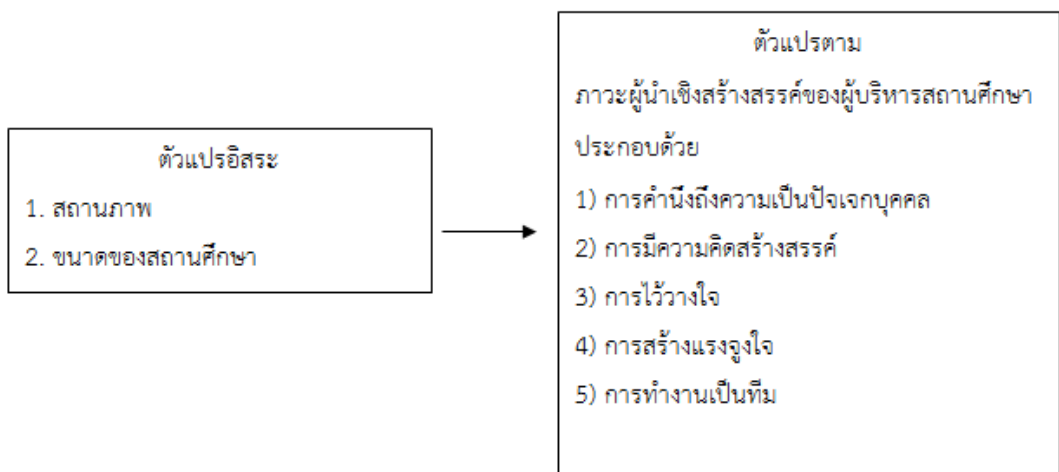
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือความสามารถในการเปลี่ยนองค์กรให้มีคุณภาพ โดยมีพื้นฐานมาจากความเชื่อที่ว่า ภายในระดับการศึกษาหนึ่ง อาจมีผู้นำได้หลายคนที่แสดงบทบาทการเป็นผู้นำในลักษณะต่างๆ ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงไม่ได้จำกัดเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว หน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาคือการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องในองค์กร เพื่อเปิดทางให้พวกเขาได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ก้าวสู่การเป็นผู้นำที่มีความสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Vu และ Nwachukwu (2020) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ เช่น การให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคล ความคิดสร้างสรรค์ ความไว้วางใจ การสร้างแรงจูงใจ และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ผู้บริหารจึงไม่เพียงเน้นที่การส่งเสริมนักเรียนเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของครูและบุคลากรในสถานศึกษาอีกด้วย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี เพื่อทำให้ทราบข้อมูลของสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับการบริหารโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพ 1 กรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 61 คน ครู จำนวน 1,149 คน รวมทั้งสิ้น 1,210 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 301 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

รายการ	ประชากร (N)		กลุ่มตัวอย่าง (n)	
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู
สถานศึกษาขนาดเล็ก	1	13	1	12
สถานศึกษาขนาดกลาง	18	205	15	129
สถานศึกษาขนาดใหญ่	11	172	4	39
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	31	759	11	90
รวม	61	1,149	31	270
รวม	1,210		301	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรีซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการงาน (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 5 ด้าน ตามแนวคิดของ วูและนวาซูกู (Vu and Nwachukwu, 2020) ได้แก่ 1) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การไว้วางใจ 4) การสร้างแรงจูงใจ 5) การทำงานเป็นทีม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ระดับการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. เครื่องมือวิจัยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ครอบคลุมความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3. แบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

4. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัด

2. นำหนังสือที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี เห็นชอบ และแนบหนังสือที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีขออนุญาตไปยังโรงเรียนโดยตรง ส่งไปยังโรงเรียนในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และประสานกับผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google form) จำนวนทั้งสิ้น 301 คน

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยใช้การทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์ ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n = 301 คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	31	10.30
1.2 ครู	270	89.70

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์ ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n = 301 คน)	ร้อยละ
2. ขนาดของสถานศึกษา		
2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	13	4.30
2.2 โรงเรียนขนาดกลาง	142	47.20
2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	46	15.30
2.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	100	33.20

จากตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 89.70 และมีขนาดสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

การวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านการไว้วางใจ 4) ด้านการสร้างแรงจูงใจ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม ได้ผลการวิจัยในแต่ละด้านและสรุปภาพรวม ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ในภาพรวม

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	(n = 301)		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.55	0.36	มากที่สุด	1
2	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.53	0.37	มากที่สุด	5
3	ด้านการไว้วางใจ	4.55	0.39	มากที่สุด	1
4	ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.54	0.41	มากที่สุด	3
5	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.54	0.42	มากที่สุด	3
รวม		4.54	0.36	มากที่สุด	

จากตาราง 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.36) และด้านการไว้วางใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.39) รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.41) และด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.37) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพ เป็นการศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพ ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ใช้การทดสอบที (t-test) ได้ผลการศึกษาแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพ

		สถานภาพ					
ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ผู้บริหาร		ครู		t	p
		สถานศึกษา (n=31)		(n=270)			
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.86	0.27	4.51	0.35	5.393	.000*
2	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.78	0.29	4.50	0.37	4.114	.000*
3	ด้านการไว้วางใจ	4.80	0.38	4.52	0.39	3.831	.000*
4	ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.84	0.32	4.51	0.41	4.344	.000*
5	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.83	0.41	4.51	0.40	4.220	.000*
	รวม	4.82	0.32	4.51	0.36	4.661	.000*

*p ≤ .05

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ ขนาดเล็กและขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญพิเศษ ใช้การทดสอบที (t-test) ได้ผลการศึกษาแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ขนาดสถานศึกษา				t	p
		เล็กและกลาง (n=158)		ใหญ่และใหญ่พิเศษ (n=143)			
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.47	0.41	4.63	0.27	3.806	.000*
2	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.45	0.40	4.62	0.31	3.922	.000*
3	ด้านการไว้วางใจ	4.46	0.46	4.64	0.27	4.263	.000*
4	ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.46	0.45	4.63	0.35	3.620	.000*
5	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.45	0.47	4.64	0.32	4.118	.000*
รวม		4.46	0.42	4.63	0.27	4.255	.000*

*p ≤ .05

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

1.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของความเป็นปัจเจกบุคคล โดยปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อในการทำงานตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของครู ให้การยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน ให้เกียรติ เคารพ การตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา มอบหมายงานให้ครูและบุคลากรรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ (พีรศักดิ์ ไล่ไธสง และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ, 2567, หน้า 136) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผลวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เพราะผู้บริหารสร้าง แหล่งเรียนรู้และสนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้สำหรับครู และนักเรียนในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจด้วยวิธีการที่หลากหลาย ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน และให้เป็นกันเอง จริงใจ และมีความยุติธรรม

1.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี กระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ แก้ปัญหา เป็นเหตุ เป็นผลอย่างเป็นระบบ สร้างสภาพแวดล้อมและมีมาตรฐานที่ปลอดภัยสำหรับทุกคนในโรงเรียน มีความคิดริเริ่ม ในการปรับนโยบายและกลยุทธ์มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของสถานศึกษา บูรณาการวิธีการทำงานที่หลากหลายโดยอาศัยการเชื่อมโยงจากความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่และคิดนอกกรอบในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีกระบวนการตัดสินใจในการบริหารเพื่อให้ผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ (สุภาดา เสาเสนา, 2566, หน้า 104) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะผู้บริหารตัดสินใจอย่างรอบคอบ คิดอย่างมีระบบ มีเหตุและผล มีไหวพริบดี เป็นที่ยอมรับของครู กระตุ้น ส่งเสริมบรรยากาศให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดการค้นคว้า การประดิษฐ์คิดค้น การทดลอง และกล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ และบูรณาการวิธีการทำงานที่หลากหลายโดยอาศัย การเชื่อมโยงจากความรู้ และประสบการณ์เดิมสร้างสรรค์ความรู้

1.3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี ด้านการไว้วางใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในองค์กร ส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรในสถานศึกษา มอบหมายงานได้เหมาะสมตามความสามารถของบุคลากร ยอมรับฟังคำชี้แนะด้วยความเต็มใจ สร้างความมั่นใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ในการนำข้อมูลไปใช้ในการปฏิบัติงาน สร้างความเชื่อถือไว้วางใจให้กับบุคลากรด้วยการบริหารโดยยึดหลักคุณธรรม เคารพในการตัดสินใจ มีการให้เกียรติ เข้าใจ ข้อผิดพลาดของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ (ละมุล รอดขวัญ และคณะ, 2565, หน้า 157) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู ด้านการไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารปรับตนเองให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน มีการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ มีมุมมองกว้างไกล เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารงานเพื่อพัฒนาการศึกษา

1.4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี ด้านการสร้างแรงจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรอยู่เสมอ มีความภูมิใจในอาชีพและทำงานด้วยความรักโดยไม่ต้องมีใครบังคับ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาให้กับบุคลากร เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มุ่งมั่นพัฒนาตนเองและพัฒนางานอยู่เสมอ พยายามทักท้วงและกำลังใจในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังสามารถโน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ (เสาวนีย์ เกียรติพรศักดิ์, 2566, หน้า 79) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแรงจูงใจ เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการโน้มน้าวใจให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารมีการสร้างความเชื่อมั่นต่อ การปฏิบัติงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ

1.5 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สาระบุรี ด้านการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสาระบุรี ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ในการกำหนด บทบาทและเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนให้ทีมงานมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนา งานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย มีทักษะการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีมในภาวะวิกฤตต่าง ๆ ซึ่ง สอดคล้องกับ (ปิยวรรณ รามศิริ และคณะ, 2561, หน้า 21) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลวิจัยพบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือร่วมมือกันทำงานอย่างสม่ำเสมอ ให้นโยบายในการทำงานโดยเน้นการมีส่วนร่วม

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสาระบุรี จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสาระบุรี จำแนกตามสถานภาพ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสาระบุรี มองตนเองผ่านกรอบภารกิจและเป้าหมายขององค์กรจึงประเมินตนในเชิงบวก ขณะที่ครูมองภาวะผู้นำผ่านประสบการณ์ที่ได้รับ สอดคล้องกับ (สุพรรณ พรหมภา และคณะ, 2567, หน้า 371) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสาระบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการดำเนินการของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันย่อมมีโครงสร้างการบริหาร ความพร้อมในด้านงบประมาณ บุคลากรฝ่ายสนับสนุนแตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับ (รอชียะห์ ลาเต๊ะ, 2561, หน้า 139) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสาระบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รับฟังเรื่องราว ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานด้วยความสนใจและตั้งใจจริง และผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือจริงใจและมีความยุติธรรม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสและให้การยอมรับผู้ใต้บังคับบัญชา สนับสนุนให้ทำงานตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของครู โดยคำนึงถึงความสะดวกและเท่าเทียมกัน

1.2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการตัดสินใจที่รอบคอบซึ่งผ่านกระบวนการคิดเป็นเหตุเป็นผลอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรคิดแก้ปัญหา เป็นเหตุเป็นผลอย่างเป็นระบบ กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

1.3 ด้านการไว้วางใจ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบเมื่อผิดหรือพลาดในหน้าที่ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในองค์กร และตระหนักว่าการรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจเป็นพื้นฐานของความเป็นผู้นำ

1.4 ด้านการสร้างแรงจูงใจ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาทำงานด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนหรือการ ยกย่องจากผู้อื่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีความภาคภูมิใจในอาชีพและทำงานด้วยความรักโดยไม่ต้องมีใครบังคับ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาให้กับบุคลากร เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

1.5 ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และมีทักษะการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ในภาวะวิกฤตต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ในการกำหนดบทบาทและเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในบริบทของการเปลี่ยนผ่านการเรียนรู้ เช่น การใช้ AI ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ผู้วิจัยควรเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลลัพธ์การจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: สิ่งที่คุณควรรู้สำหรับทุกคนในอนาคต*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). *ยอดคน กฎแห่งชัยชนะ 20 ดอก*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- นเรศ บุญช่วย. (2553). *แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ปิยวรรณ รามศิริ และคณะ. (2561). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 15(28), 12-25.
- พีรศักดิ์ ไลโซง และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2567). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 12(47), 129-137.
- รอซียะห์ ลาเต๊ะ. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.

_____. (2551). *ภาวะผู้นำ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

ละมุล รอดขวัญ และคณะ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 4(2), 157-158.

สุพรรณ พรหมภา และคณะ. (2567). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 6(4), 371-386.

สุภาดา เสาเสนา. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

เสาวนีย์ เกียรติพรศักดิ์ดา (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

Vu, H. M. & Nwachukwu, C. (2020). Creative leadership and creativity. *An overview Proceedings of the 36th International Business Information Management Association (IBIMA)*. From https://www.researchgate.net/profile/Vu-Hieu-3/publication/346644414_Creative_Leadership_and_Creativity_An_Overview/links/5fcb0bcc299bf188d4f586f2/Creative-Leadership-and-Creativity-An-Overview.pdf